

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Val dopolni naj se pošljejo uredništvu lista. Nehankirana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik konsorcijskega »Edinosti« — Tiskarna »Edinosti«, vpisane zadruge s omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 31-20
za pol leta 16-00
za tri mesece 7-00
za nedeljsko izdajo in celo leto 6-20
za pol leta 3-00

Zvezna armadna poročila.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 18. (Kor.) Uradno se razglasi: 18. septembra 1917.

Italijansko bojišče. — Na Banjski planoti so bili posamezni, po moči topovski pripravi izvršeni sovražni suni obiti.

Na vzhodnem in jugovzhodnem bojišču nič važnega. Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO.

BEROLIN, 18. (Kor.) Veliki glavni stan, 18. septembra 1917.

Zapadno bojišče. — Armada kraljeve Republike v Flandriji so Anglieži tudi večerj ponavljali svoje močne ognjene napade proti posamičnim oddelkom med gozdom Houthoustrum in reko Lys. Vršili so se manjši pehotni boji, tekoma katerih so bili napadajoči angleški oddelki vedno vrženi. Naša artiljerija je zopet z vso silo pričela boj s sovražnimi baterijami. Med La Bassee in Lensom kakor tudi od Somme do Oise je bilo bojno delovanje živahno. — Armada nemškega cesarjeviča: Na obeh straneh ceste Lezon-Solssons in na desnem bregu Moze je doseglo bojno delovanje artiljerij od časa do časa znatno silo. Na več točkah so se razvili boji v predozemlju, ki so se končali ugodno za nas. — Armada vojvode Albrehta: Zapadno Apremonta so privedle napadne čete s sunka v francoske postojanke več ujetnikov. — Nadporočnik Berthold je sestrelil zopet dve letali.

Vzhodno bojišče. — V kolenu pri Lucku, ob dolnem toku Zbruča in v gorovju vzhodno kotline Kedyz Vazarhela je bil sovražnik gibal živahneje kakor v zadnjih dneh. Pri Mackensenu armadni skupini so izvršili Romani zapadno Sereja po izdatni topovski pripravi pri Varniti in Munceluhu več delnih napadov, ki so se izgubili brez uspeha. Ob izlivu Rinnika smo pri neki akciji napravili ujetnike.

Macedonska fronta. — Nobenih večjih bojnih dejanj.

BEROLIN, 18. (Kor.) Veliki glavni stan, 18. septembra 1917, zvečer.

V Flandriji močna topovska bitka vzhodno in jugovzhodno Yperna. Pred Verdunom popolne oživilno bojno delovanje.

Na vzhodu nič novega.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Italijansko poročilo.

18. septembra. — V ozemlju jugovzhodno Banjske so bili novi sovražni napadi naglo obiti. Na Krasu živahni topovski boji in srđit motilen ogenj proti sovražniku.

Rusko poročilo.

17. septembra. — V smeri Rige se nadaljuje boj prednjih straž. Zasedli smo kolodvor jugozapadno Habrala, na severnem bregu reke Ae. Na ostalih frontah pehotni ogenj in delovanje poizvedovalcev.

DOGODKI NA MORJU.

BEROLIN, 18. (Kor.) Wolfiov urad poročila: Na severnem bojišču so potopili naš podvodniki zopet 17.000 ton.

BEROLIN, 17. (Kor.) Wolfiov urad poročila: Dne 15. t. m., od 3-7 popoldne, je neki angleški rušilec napadel flandrsko ribiško brodoge, obstoječe iz približno 50 čolnov pod zaščito enega parnika in sicer okoli 4 milje od Ostende. Vrh tega so letala metala bombe na ribe. Vsi čolni so se s pomočjo parnika vrnili nepoškodovani v pristanišče. Brutalno postopanje Angležev proti mirnim flandrskim ribičem je izzvalo med prebivalstvom veliko ogorčenje.

POLOŽAJ NA BOJIŠČIH.

DUNAJ, 18. (Kor.) Iz vojnega poročalskega stana se javlja: Italijansko bojišče: Zvišano bojno delovanje na Banjski planoti se nadaljuje. Na severnem delu je izvršil sovražnik večerj po močni topovski pripravi dva napada, ki sta bila obdita. Pripravi čete za tretji napad je zadržal naš topovski ogenj. V ozemlju severozapadno Kala je bil izvršen onolnoči

PODLISTEK.

Millionar, ki je izginil.

Roman. Francoski spisatelj Evgen Chavet.

De Lozeril pa si je mislil ravno nasprotno:

— Ravno vstaja!

Brichet, katerega je kapitan videl pet minut prej, da se je slačil, se je pozneje oblačil, ko ga je opazoval de Lozeril.

— Kako čudno obloko oblačil, — je dejal de Lozeril sam pri sebi.

Posamezne kose obleke, ki jo je oblačil, je jemal Brichet iz najskrajnejšega kota omare, kjer so bili nekako skriti pod kupom druge obleke.

Brichet se je, oblačeč to neobičajno obloko kos za kosom, vedno pogostje ogledoval s smehljajočim se obrazom v zrcalu in mrmral polglasno:

istotako močan napad sovražnika, ki ga je doletela ista usoda. V odseku Sv. Gabrijela je narasel topovski ogenj od časa do časa do večjega učinka. Sicer na soški fronti le močan italijanski motilni ogenj, posebno na kraški planoti. Letalsko delovanje je bilo večerj zelo živahno. Prišlo je do več bojev v zraku, tekoma katerih je bilo nad Gorico sestreljeno eno sovražno letalo. Pri Merni je zgorel en italijanski privezni balon. Pri armadni skupini flm. barona Conrada je bila le sovražna artiljerija živahnejša. — Vzhodno bojišče: Izmed pehotnih bojnih dejanj je treba omeniti močan napad sovražne pehote pri Mackensenu armadi, ki se je razbil v našem topovskem in pehotnem ognju. Istotako brezuspešen je bil sovražni napad na neki drugi točki. Pri Linsingenovi armadni skupini so Rusi dne 16. t. m. pred ovirami neke nemške divizije razstrelili mino, ki pa ni napravila nobene škode. Sicer razven manjših akcij sovražne pehote le mestoma motilen ogenj.

Cesar na tiroški fronti.

LANDECK, 18. (Kor.) V nedeljo je prisostvoval cesar zgodaj zjutraj v garnizijski cerkvi v Boznu službi božji. Pozneje se je odpeljal skozi Pinzgau v Prad in od tu na ledenike Ortlerja. Cesar je tik pod prelazom izstopil iz avtomobila in šel peš v infanterijske postojanke, 600 m pred sovražnikom. Hotel na sedlu, mimo katerega je šel cesar, je popolnoma razbit. Cesar je nadziral tudi čete, ki se nahajajo na Stilskem sedlu in se podal nato na Dreisprachenspitze. Popoldne se je vrnil v Prad, kjer so ga pričakovali in sprejeli čete, odposlanstva občin in številno prebivalstvo. Nato se je odpeljal cesar v Landeck, pozdravljen povsod izredno priščno od prebivalstva.

Nemiri v Italiji in vlada.

BERN, 18. (Kor.) Glasom »Tempsa« se je vršil v soboto v Rimu daljši ministrski svet. Ministrski svet se je pečal z incidentom v Civitavecchia, kjer pristaniški delavci niso hoteli izločiti dolega žita. Ministrski svet je sklenil, da bo v bodoče s skrajno energijo potlačil vsak poizkus vojne sabotaže. Uradno poročilo vlade pristavlja k temu, da bi bili proti vsakemu sabotažnemu poizkusu, ki ga izvrše oni, ki hočejo na ciničen način izstradati deželo, vsi obziri naravnost zločinski. Vlada bo in mora storiti vse, da prepreči izvršitev zločinskih načrtov, in je prepričana, da bo imela pri tem za seboj vso javnost.

Vesti iz Rusije.

Definitivni ruski kabinet.

PETROGRAD, 17. (Kor.) Nekrasov je izjavil uredniški listu »Izvestija«, da se je Kerenskemu po dolgi pogajanjih posrečilo sestaviti kabinet v sledeči sestavi: Kerenski — ministrsko predsedstvo in vrhovno poveljstvo; Tereščenko — vnanje ministrstvo in najbrže namestništvo ministrskega predsednika; Kiškin — notranje stvari; Kartašov — bogočastje; Bernackij — finance; Konovalov — trgovino; Nalantovič — justico; Arhangelski — uk; Akentijev — kmetijstvo; general Verhovskij — vojno; admiral Verderevskij — mornarico; Buriškin — državno kontrolo; Skobeljev — javna dela; Jefremov — preskrbo ubogih; Nikitin — pošto in brozjav.

Zakaj je Kerenski resigniral na Savinkova.

BERN, 17. (Kor.) »Tempsa« poročila iz Petrograda: Savinkov, ki mu je bila izročena obramba Petrograda proti eventualnemu napadu Kornilova, je zagrešil neprevidnost, da je razdelil med boljševiske delavce par 10.000 pušk. To je bilo Kerenskemu povod, da je resigniral na sodelovanje Savinkova.

Čete Kornilova odposlane na fronto.

AMSTERDAM, 18. (Kor.) »Times« poročila iz Petrograda: V četrtek so bile vse čete Kornilova odposlane na fronto, aretirani generali pa odpeljani v Petrograd. Vlak, v katerem so se nahajali v tužino izgnani generali Manilov, Brodajev in Virhovljev, se je ustavil na Finškem. Ujetniki so bili prepeljani na krov bivše carske jahte. General Gurko, ki

— Čisto tako kot nekdanj!... Dolgo je že, kar se nisem videl več v tej obleki.

— Brez dvoma je ista obloka, v kateri je izginil prvokrat, — si je mislil de Lozeril.

— Odebelil se nisem niti za pol palca... to meniško življenje mi ne da dobro, — je nadaljeval stavec, pritegajoč pas svojih dokolenskih hlač.

Nato je stopil zopet k omari, iz katere je jemal obloko, in dejal:

— Sedaj oblačimo se suknjčje.

Ko ga je hotel obleči, ste padli iz žepov dve težki stvari na tla.

— Glej, glej! To sta buni in brbum; pustil sem ju najbrž v suknjčju, — je menil Brichet, ki se je pripognil in pobral tisti dve tako čudno imenovani stvari, kateri je de Lozeril takoj spoznal za pištole.

— Za odvtnika zna nenavadno dobro ravnavati z orožjem, — si je mislil Lozeril,

ki je bil istotako izgnan, je bil zadržan, dokler ne bo njegov slučaj pojasnjen.

Razpust dobrodelnega odbora.

PETROGRAD, 17. (Kor.) Kerenski se je v posebnem odloku zahvalil dobrodelnemu odboru za njegovo službo povodom potlačanja vstaje Kornilova in ga pozval, naj se razide, ker je uporno gibanje popolnoma zatrto.

Kerenski odšel na fronto.

PETROGRAD, 18. (Kor.) V noči 17. t. m. so ministrski predsednik Kerenski, vojni minister Verhovskij in mornariški minister Verderevskij odpotovali v glavni stan.

Aretacija generala Kornilova.

AMSTERDAM, 18. (Kor.) Reuterjev urad poročila iz Petrograda: Iz Mohileva brzojavljajo, da je general Aleksejev aretiriral Kornilova in 23 generalov in oficirjev in jih nastanil v nekem hotelu, kjer so pod strogim nadzorstvom. Zasiłanje Kornilova bo danes končano. Garnizija v Mohilevu je izjavila vladnemu komisariju, da se ni udeležila upora, in je prosila, da se jo odpošlje na fronto ali pa v Solun.

Ententa in papeževa mirovna nota.

LONDON, 17. (Kor.) Reuterjev urad poročila, da ententa ne bo poprej odgovorila na papežev mirovni predlog, dokler ne bo odposlan Vatikanu odgovor osrednjih vlad. Stališče Anglie soglašja sicer popolnoma z odgovorom Wilsona papežu.

Socialistične manifestacije na Švedskem.

STOCKHOLM, 17. (Kor.) Včerajšnja socialistična skupščina, na kateri je bilo navzočih 10—15.000 oseb, je po raznih govori sprejela resolucijo, ki zahteva odstop vlade.

Nizozemska zbornica.

HAAG, 18. (Kor.) Ministrski predsednik je otvoril popoldne imenom kraljice generalne države z nagovorom, tekoma katerega je izjavil, da v notranje in vnanje političnem položaju niso nastopile nobene izpremembe. Položaj za zimo je manj zadovoljiv. Mi smo še vedno prisiljeni, da se sredi srđito bojujočih se sovražnikov držimo pripravljene, da odbijemo eventualna kršenja nevtralnosti. Promet s kolonijami postaja vedno bolj težaven. Za uvažanje indijskih pridelkov primanjkuje lajdi. Vlada zaupa v Vaš svet in Vašo pomoč, da ji bo možno, premagati te težkoče.

Ameriška izvozna prepoved za nevtralne države.

HAAG, 17. (Kor.) Iz Washingtona se poročila, da je izvozni svet naznanil, da po 20. t. m. ne bo izdajal nobenih izvoznih dovoljenj za Skandinavijo, Nizozemsko, Špansko, Švico, Grško in ozemlja, zasedena od osrednjih vlad.

Pogreb kraljice Eleonore odgojen.

SOFIJA, 17. (Kor.) Pogrebna svečanost za kraljico Eleonoro, ki je bila določena za danes, je bila v zadnjem trenutku odgojena.

Junaška smrt letalca Wolfa.

BEROLIN, 18. (Kor.) Letalec, nadporočnik Karl Wolf je dne 15. t. m. umrl junške smrti.

Gre za življenje — za bodočnost!

V težkih časih, ki nam nalagajo toliko žrtve, toliko trpljenja, toliko utrkov na vsem, za življenje neizogibno potrebem, v časih, ki nam poleg tega nalagajo tudi neizmernih moralnih muk; v času torej, ko ni razpoloženja za veselje — smo mogli včeraj sporočiti naši javnosti tolažilno, radostno vest o dogodku, po katerem smo že toliko časa koprneli in ki pomenja danes veliko življiensko potrebo: zastopnik slovenskega naroda v naši osrednji pokrajini so podali skupno izjavo, da bodo stali v strnjenih vrstah za skupen naroden cilj. Pod izjavo stoji imena voditeljev vseh strank ali struj na Kranjskem, izjemši edino socialno demokracijo. In nobenega dvoma ni, da se tej izjavi pridružujejo tudi vse analogne stranke po drugih slovenskih pokrajinah.

Ni tu naš namen, da bi konkretno razpravljali o pomembnosti te znamenite manifestacije ozirom na prihodnje dogodke, ki jih vidimo, kako ročno ravna Brichet s petelinici na pištolah. Preiskujejo tako takolimenovana »buma« in »brbuma«, je stavec globoko vzdihnil, in položil nato na mizo in zamrmral čisto melanholično: — O, moja draga prijateljca, vajini lepi stari časi so minili. Končno je bil Brichet oblečen. — Sedaj pa še glavno stvar, — je dejal veselo.

Tedaj je videl de Lozeril, kako je Brichet stopil k težki skrinji, iz katere je po daljšem premetavanju izvelkel debelo listnino.

— Milijoni! Da, to je res glavna stvar! — si je mislil de Lozeril, ki je takoj ugenil, kaj se nahaja v listnici in je le z vso težavo zadržal vzkrick strastne pohlepnosti po denarju, ki se mu je hotel izviti iz ropazelnih prsi.

godke in boje v parlamentarni areni in na torišču politike v zvezi s sedanjimi svetovno-zgodovinsko-znamenitimi dogodki. O tem bo že govorila, mnogo govora, tudi iz poklicanejih ust. Za danes ugotovljamo le, da je ta naša manifestacija postulat najnujnejše potrebe z ozirom na znanje in sedaj pač vsakomur jasne namene naših nasprotnikov v notranjem državi! Da niti ne govorimo o časih pred to vojno. Vse, kar se je dogajalo v državi od začetka vojne sem, nam mora biti v grozen memento: da šovenom vsenemškega in nemškoraliknega kova niti ne gre več za večjo ali manj mero njihovega nadvladja, — da si mora že ta zahteva izzvati naš neizprosni odpor — marveč za politično in narodno nulificiranje Slovanov v Avstriji! Saj jih čujemo, kako se dercejo dan na dan: oni so ustvarili državo; oni edini jo razžujejo; oni edini žrtvujejo zanjo; oni plačujejo skoraj vse davke; oni krvave sedaj; oni se bore; oni rešujejo državo; nemška mesta in vasi so, ki so vsled vojne postale pogorišča (glej včeraj označeni članek v grški »Tagespost«); oni so edini zanesljivi element, na katerega more država računati z upanjem, dočim je vse drugo nejalno, nezvesto, sumljivo, ako ne direktno veldajalsko; a vrhu tega so oni edini predstavitelji kulture in napredka v tej državi. To so premise, iz katerih izvajajo svoj zaključek, da imajo pravico do privilegovanega stališča v tej državi, da se po božji volji izvoljen narod, da jim gre nadvladje, ker da bi bilo neizogibno v pogubo za državo, ako ne bi bili oni edini in izključni odločevalci usode države, ako bi imeli tudi drugi narodi besedo soodločanja.

Vse to nam govore dan na dan in niso prenehali govoriti niti v teh težkih časih, ki jih preživlja država, ko se prelivajo potoki krvi sinov vseh narodov, ko je le skupni brambi vseh zahvaliti, da ni prišla katastrofa za državo!

O namenih svojih ne dopušča torej nemški šovenizem in radikalizem nikakih dvomov. Ta njihova odkritost, brezobzirnost in srđitost celo v trenutkih, ko krvava plamenica ožarja ves svet, ko toliko boli in trpljenja vsega človeštva pretresajo vse duše — nam pač razkriva njihovo psiho in vojna plamenica razsvetljuje njihove duše notri do globin. Odrsko nam pravo do vsake svobode, do vsakega samosvojega življenja, da vsakega soodločanja, in njih cilj je, da nemški narodi kot narodi umrejo politično in narodno! Nikdar se še ni tako odkrito, tako cinčno in brutalno izjavljali tisti znani princip: moje življenje bodi tvoja smrt!

Imamo klasično pričo, da ne pretrujemo, da ne delamo krivice temu radikalizmu, da nič ne podkramo neopravičeno. Tisti znani vsiklik od tedaj proslulega obergalgenrata v zbornici poslancev, da se je v Galiciji še premalo obsežilo, je kakor blisk osvetlil gredece vsenemških in nemškoraliknih zahtev in namenov! In ker je po tem vsikliku, ki so mu v zbornici ploskali in pritrdjevali in ga je potem njihova žurnalistika opravičevala in hvatila, v polni meri opravičena domneva, da se je marsikaj, kar se je za časa vojne dogajalo v zaletu, v Galiciji in Bukovini, na Češkem in na slovenskem jugu monarhije — dogajalo po zahtevi, po volji, pod pritiskom, ali vsaj po mahinacijah teh ljudi, potem smemo reči s polno zavestjo, da nemški šovenizem in radikalizem ništa intencionalno te vojne le kot boj v obrambo države in integritete njenih meja proti vnanjim sovražnikom, marveč tudi kot iztrebljavalo vojno proti slovenskim narodom države!

To je polno naše prepričanje. Nam gre za življenje — za obstanek! Življenje in obstanek — vsa naša bodočnost — pride ta neizogibno v nevarnost, če se ne upremo tem nakanam, tem ciljem nemškega šovenstva in radikalizma. Ali, ne varajmo se s tem, da je v parlamentu število poslancev te barve le malo. Res jih ni veliko, ki bi se odkrito in formeino priznavali k njej! Priznavamo tudi radi, da jih je tudi takih, ki se jim to bdelito studi! Ali, takih ni, ki bi se upali obkrito osvojati in z odprtim vizirjem in možko energijo nastopiti proti divjanju Wolfov, Schönererjev (čepav to ni poslanec), Heinzejev, Hummerjev, Thunov, Auerspergov in kakor se že zove vsa ta družba. Ne po lastnem številu, ne po lastni vrednosti, ne po lastni sposobnosti, marveč po slabosti drugih je nemški radikalizem v naši državi velika moč, ki ne nehuje delovati tudi pred pragom marsikaterega ministra, posebno pa še, če se (in to se menda dogaja neredko) — pritisku prilagodja srčno razpoloženje take ekscelence....!

To je geneza in tajna velike moči nemškega radikalizma, ki grozi našem življenju in ogroža našo bodočnost. Proti tej nevarnosti se moramo uspešno vprei le, če smo složni, ujedinjeni, prežeti vsi po misli na svojo narodno dolžnost: da s skupnim delom in koncentrirano borbo odvrnemo grozečo nevarnost. Zato pozdravljamo iz vsega srca izjavo, ki so jo podali voditelji osrednjih pokrajin. Pridružujemo se jej na tej in gotovo tudi na vseh periferijah domovine.

Maksimalna politika. »Hrvatska Riječ« konstatira zanimivo dejstvo, ki ulegne biti dalekosežne važnosti za razvoj stvari v naši državi in za usodo naš južnih Slovanov: da se v današnji politiki slovenskih narodov le monarhije kaže tendenca za odklanjanje kompromisov. Celot Poljaki, ki so bili tradicionalni predstavitelji kompromisne politike, smatrajo danes kot realno — najradikalnejšo politiko, ki se ne ozira na nikake državne okvire ter računa samo s političnim narodom, naj živi razcepjen v katerikoli državi. Niso zadovoljni z aktom od 5. novembra 1916., ki je obljubil samostojno Poljsko, to je rusko, kongresno Poljsko, izločivši Galicijo in Poznanjsko. Poljski program je danes maksimalni program v najpopolnejšem smislu te besede: Poljaki zahtevajo danes, naj se vse dežele, v katerih bivajo Poljaki, združijo v neodvisno narodno državo! Tudi Čehi so maksimalisti, zahtevajoč, naj se dežele, v katerih bivajo Čehi in Slovaki, združijo v eno narodno državo, a se razlikujejo od Poljakov v tem, da so vsi deli naroda, ki jih hočejo združiti, v notranjem te monarhije. Čehi torej ne segajo preko mej države. — Tudi Jugoslovani v Avstriji ne vodijo maksimalne politike v vsem obsegu kot Poljaki. Tudionistremepo ujedinenju Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so zbrani v tej monarhiji, pustivši n. pr. na strani Slovence, ki žive v Italiji. Ali tudi med Jugoslovani v Avstriji se naglašja sedaj potreba radikalne politike, nepomirljive opozicije. Skupno v političnih metodah Poljakov, Čehov in Jugoslovancev je, da gre njihova politika za tem, da se ne pozabi, da niso zadovoljni z današnjim zisteni, da ne dopuste vtiska, kakor da jim je dobro in lepo. Ta politika iznašanja tegob, dosedanjih proganjanj in trpljenja vzdržuje na dnevnem redu ne samo v monarhiji, marveč v vsej Evropi; vprašanje poljsko, češko, jugoslovansko, ukrajinsko. Danes niso več možna fizična preganjanja poedinih slovenskih narodov, ker so nezdružljiva s splošnimi, neizbrisnimi tendencami sveta. Zato pa so se Nemci vrgli z veliko silo na germanizacijo jugoslovanskih dežel, da bi si kako ustvarili prirodno pot do Jadrana. Iz ene metode so prešli v drugo, ali Jugoslovani stoji budno na straži. Napram tej maksimalni politiki Poljakov, Čehov in Jugoslovancev kluba ima pa Hrvatska poseben položaj, ki je prinesel seboj, da se tam danes ne vodi maksimalna politika, marveč etapna, politika kompromisov, ki je namen, da doseže čim več koristi za široke vrste naroda in da bo narod izpostavljen čim manjšim izkušnjam. Tako vidimo pri Slovanih dve metodi: metodo maksimalne politike, pri Poljaki in Čehih zahtevajoče ujedinenje vseh delov naroda; etapno metodo na Hrvatskem, ki pa tudi naglašja težnje po ujedinenju; in tretjo metodo Jugoslovanskega kluba, ki se omejuje na zahtevo po ujedinenju Hrvatov, Srbov in Slovencev, kolikor jih živi v monarhiji. Vsekakor pa se more konstatirati, da se pri Slovanih Avstrije opažajo sedaj nenaklonjenost za kompromise, tendenca radikalne in maksimalne politike, ki — po mnenju Poljakov, Čehov, avstrijskih Jugoslovancev in enega dela opozicije na Hrvatskem — vodi h končni srhvi.

Razne politične vesti.

Maksimalna politika. »Hrvatska Riječ« konstatira zanimivo dejstvo, ki ulegne biti dalekosežne važnosti za razvoj stvari v naši državi in za usodo naš južnih Slovanov: da se v današnji politiki slovenskih narodov le monarhije kaže tendenca za odklanjanje kompromisov. Celot Poljaki, ki so bili tradicionalni predstavitelji kompromisne politike, smatrajo danes kot realno — najradikalnejšo politiko, ki se ne ozira na nikake državne okvire ter računa samo s političnim narodom, naj živi razcepjen v katerikoli državi. Niso zadovoljni z aktom od 5. novembra 1916., ki je obljubil samostojno Poljsko, to je rusko, kongresno Poljsko, izločivši Galicijo in Poznanjsko. Poljski program je danes maksimalni program v najpopolnejšem smislu te besede: Poljaki zahtevajo danes, naj se vse dežele, v katerih bivajo Poljaki, združijo v eno narodno državo, a se razlikujejo od Poljakov v tem, da so vsi deli naroda, ki jih hočejo združiti, v notranjem te monarhije. Čehi torej ne segajo preko mej države. — Tudi Jugoslovani v Avstriji ne vodijo maksimalne politike v vsem obsegu kot Poljaki. Tudionistremepo ujedinenju Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so zbrani v tej monarhiji, pustivši n. pr. na strani Slovence, ki žive v Italiji. Ali tudi med Jugoslovani v Avstriji se naglašja sedaj potreba radikalne politike, nepomirljive opozicije. Skupno v političnih metodah Poljakov, Čehov in Jugoslovancev je, da gre njihova politika za tem, da se ne pozabi, da niso zadovoljni z današnjim zisteni, da ne dopuste vtiska, kakor da jim je dobro in lepo. Ta politika iznašanja tegob, dosedanjih proganjanj in trpljenja vzdržuje na dnevnem redu ne samo v monarhiji, marveč v vsej Evropi; vprašanje poljsko, češko, jugoslovansko, ukrajinsko. Danes niso več možna fizična preganjanja poedinih slovenskih narodov, ker so nezdružljiva s splošnimi, neizbrisnimi tendencami sveta. Zato pa so se Nemci vrgli z veliko silo na germanizacijo jugoslovanskih dežel, da bi si kako ustvarili prirodno pot do Jadrana. Iz ene metode so prešli v drugo, ali Jugoslovani stoji budno na straži. Napram tej maksimalni politiki Poljakov, Čehov in Jugoslovancev kluba ima pa Hrvatska poseben položaj, ki je prinesel seboj, da se tam danes ne vodi maksimalna politika, marveč etapna, politika kompromisov, ki je namen, da doseže čim več koristi za široke vrste naroda in da bo narod izpostavljen čim manjšim izkušnjam. Tako vidimo pri Slovanih dve metodi: metodo maksimalne politike, pri Poljaki in Čehih zahtevajoče ujedinenje vseh delov naroda; etapno metodo na Hrvatskem, ki pa tudi naglašja težnje po ujedinenju; in tretjo metodo Jugoslovanskega kluba, ki se omejuje na zahtevo po ujedinenju Hrvatov, Srbov in Slovencev, kolikor jih živi v monarhiji. Vsekakor pa se more konstatirati, da se pri Slovanih Avstrije opažajo sedaj nenaklonjenost za kompromise, tendenca radikalne in maksimalne politike, ki — po mnenju Poljakov, Čehov, avstrijskih Jugoslovancev in enega dela opozicije na Hrvatskem — vodi h končni srhvi.

Apovizacijske stvari.

GOVEJE MESO.

Jutri, v četrtek, 20. t. m., se bo prodajalo goveje meso proti predložitvi izkaznice za živila in proti izročitvi izkaznice št. 7 serije a, b, c, d in e. Ako po 7 zjutraj ne bi bilo več odjemalcev z izkaznicami št. 7, se bo prodajalo meso na izkaznice št. 8 serije a. Na vsako izkaznico se bo moglo dobiti 1/4 kg mesa. — Prodaja se prične ob 6 zjutraj v naslednjih mesnicah:

Sinagaglia, Barkovlje 41, Bin, Rojan 9, Dapretto, ul. G. Bocaccio 6, Trocena, ul. Commerciale 3, Cadornini, ul. nadvoje Josipa 11, Cavallieri, ul. delle Poste 3, Stanislawsky, ul. S. Spiridione 10, Borgnolo, ul. Lazzaretto vecchio 52, Vattovatz ul. Gustinelli 5, Borzer, ul. Tigor 10, Zadnik, ul. P. Giambattista Vico 7, Rocchelli, ul. Piazza Piccola 2, Rodella, ul. Beccherie 11, Polacco, ul. Torrente 30, Fabbro, ul. Marije Terezije 43, Simonetta, ul. delle Legna 4, Polacco, ul

Cena K 4 kilogram žive teže; k temu se prišteje še užitinski davek. — Prednost imajo oni kupci, ki so se prijavili že svoj čas, in sicer po vrsti prijavitve.

Prodaja oglja.

V prihodnjih dneh se bo prodajalo oglje. Pravico do nabave imajo sledeče številke rdečih izkaznic oziroma posebnih listkov (assegnamento speciale). Na vsako izkaznico se dobi po 10 kg. Cena je 50 vin. kg. Izvršena oddaja premoga se zaznamuje s tem, da se preščište številka 1 oziroma 2 izkaznice.

Sv. Viti: št. 1 do 16 in izkaznice št. 991 do 1084 dne 29. 9. pri Cottichu, ul. Tigor št. 3, izkaznice št. 1085 do 1106 dne 20. 9. pri Giurco Andri, S. Tecla 4. Novo mesto: št. 1—18 in izkaznice št. 881, 882, 883 dne 20. 9. pri Magna, Via Valdirivo 7, izkaznice št. 884 do 1030 dne 20. 9. pri Taučeru, Via Zaccaria št. 3.

Staro mesto: št. 1—27 in izkaznice št. 2121—2212 (okrajna številka 1) in št. 1—182 (okrajna št. 2) dne 20. 9. pri Taučeru, Via del Volto 2.

Barriera mura: št. 1—25 in izkaznice 2001—2090 dne 20. 9. pri Preširnu, Via Cologna 2, izkaznice št. 2091—2443 dne 20. 9. pri Taučeru, Via Zaccaria št. 3.

Barriera vecchia: št. 1—37 in izkaznice št. 3114—3559 dne 20. 9., izkaznice št. 3560—3817 dne 21. 9. pri Ruppeni, Via Media 24, izkaznice št. 1—110 dne 20. 9. pri Vatovcu, Via S. Maurizio št. 3 (okrajna št. 2), izkaznice št. 111—127 dne 20. 9. pri Zaratti, Via Farneto 26 (okrajna številka 2).

Sv. Jakob: št. 1—11 in izkaznice št. 1881—1979 dne 20. 9. pri Verbecu, Via Giuliani št. 12, izkaznice št. 1980—2203 dne 21. 9. in izkaznice št. 2204—2686 dne 22. 9. pri Ruppeni, Via Media 24. Skedenj: izkaznice št. 111—135 pri Sincinu, Skedenj št. 508.

Skorkija: izkaznice št. 1 in izkaznice št. 111—159 dne 20. 9. pri Godniku, Pendice Scorcio 345.

Barkovlje: izkaznice št. 1—300 dne 24. 9. pri Ruppeni, Volti di Barcola.

Domate vesti.

Solski voditelji so vabljeni na važen pogovor v Solskih zadevah jutri, v četrtek ob 11 in pol predpoldne, v slovensko Soto na Acquedotto.

Se o naši aprovizaciji. Prejeli smo: Pri tožbe se množe v toliki meri, da jim lokalni listi ne morejo odrekati več prostora, razum tistih, ki vse hvalijo — že vedo, zakaj! Ogorčenje narašča posebno, ko ljudje primerjajo naše razmere n. pr. z onimi v Ljubljani. Te poslednje bi bile za nas pravi Eldorado. Naša aprovizacija je odmevala za osebo za ves teden: ¼ kg koruzne moke, ¼ kg testenine, ¼ kg bele moke, skupno torej teli živil cele ¾ kg, in zraven le 2 jajci in ¼ masti ali olja. In ponudljamo: to za ves teden! Za človeka, ki dela, bi bila to prehrana kvečemu za en dan, ne pa za sedem dni! In za tako preskrbo je postavljenih vse polno uslužbenec, večina ženskega spola, a se v tem pogledu govorijo ljudje o protekcijonizmu. Krompirja ni, pa ga ni, dočim ga dobiva v Ljubljani vsaka oseba po 3 kg na teden. Na trgu ne vidiš nič, razen čebule po K 184 in pa (za sedaj) jabolka, a se za te je pri vsakem zaboji cela procesija, da ne dobiš nič, če nimaš krepkih komolcev. Če si kupil meso — in za kako ceno! — nimaš ničesar za vkuho. Ostaja ti le gola juha in mirica mesa brez prikuhe. In če že ima kdo perišče sočiva ali zelenjavi, pa nima s čemer bi mogel vsaj malo zabeliti. Tako je vsa jed brez vsake hranilne vrednosti. Ljudje slabe in ginevajo telesno vidno pred našimi očmi. Vseled tega seveda tudi duševno. Za rodbine je položaj obupen, ali tudi za samice je hudo. Če ima samo 5 kronic v žepu, naj ne hodi v gostilno srednje vrste — v malih tako nič ne dobi — kajti s tem, kar dobi za 5 K, se ne nasiti, ampak le želodec razdraži. Dokler je gladen, je v nekaki omami; čim pa si dal želodec, recimo, nekoliko pobude, potem začneja šele prav oglašati se in zahtevati še, še! Med tem pa postaja od dne do dne težavnejše, da bi kaj dobili izven aprovizacije. Če je kdo še tako udan nauku: »Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe!« — se mu po sili razmer izneverja in misli na se! In še takih srečnih je danes le še pičlo število — vsak dan manjše. Stanje je res obupno. Tu treba nujne od pomoči. Ljudje ne padajo na mestu od gladi, ali hirajo, hirajo. Konec je — znan. — Naj se nam ne očita pomanjkanje potrpljenja, kakor ga zahteva patriotizem. Saj smo jemale oziroma na vojne razmere in smo potrpežljivo prenašali, dokler je šlo. Zdaj pa ne gre več. Želodec je krut in neizprosno gospod. Apelinamo na merodavne činitelje, na slavno vladu, na ekselenceno gospoda namestnika, naj ukrepejo potrebno, da nam bo aprovizacijska komisija dajala vsaj toliko, da se bomo mogli preživljati za silo in da bo tudi na trgu kaj dobili. Tudi fizično in moralno zdrave je velika državna potreba, morda najvišja. V njem je stebri države.

temveč na redarstvenem ravnanju, pritličje, vrata št. 17 (vhod iz ulice Forni) in to med 9 dop. in 1 pop.

Državna obrtna šola ima pogodbo z magistratom, da se na njej ne sme poučevati v drugem nego laškem jeziku! Tako smo pred par dnevi čitali v »Edinosti«. Pogodba je pogodba in mi tržaški Slovenci se lahko... za naše vsopredne! Čudno pa se nam zdi vse eno, da se sklepajo take, faktičnim razmeram v obraz-bijajo, za velik del prebivalstva skrajno škodljive, torej neodpustno krivične, naravnost nemoralne pogodbe! In še bolj čudno je, da se jih ne more uničiti! Nam je poznanih več pogodb in naredeb, ki so bile tudi vključene, a se jih je vendar uničilo, ker se je — hotelo! Menimo, da bi državne oblasti tudi to krivico lahko odpravile, ko bi le hotele! Saj pa je tudi v dolžnosti državnim organom, da sličnih pogodb ne dopuščajo, kamo pa da jih celo same podpisujejo!!! Nam je znan slučaj, ko je neki tržaški zagrzenc napravil na najemniški pogodbi klavzulo, da stranka ne sme nad najetim prostorom za trgovino ne sme pririditi niti slovenskega napisa in tudi prilika da ne sme napisati v slovenskem pravopisu! Stranka je bila v sili in je podpisala. Pozneje pa se je najemodajalcu zagrozilo z nastopom pred sodnijo in junak se je zbal in klavzulo prečrkal! Ako so nemoralne pogodbe po zakonu nedopustne, je pogodba med tržaško občino, ki jo sedaj vodi c. kr. komisar, naravnost nezastidana. Nam so sicer s to pogodbo odjedli vsopredne, a upamo, da se je letos zgodilo to — zadnjikrat! Ako ni v Trstu faktorjev, ki bi hoteli pomesti le in slične nemoralnosti, se najdemo morda kje višje, za kar naj poskrbi naše vodstvo brez drugega, ako ne, da bo našim sinovom obrtna šola zaprta za vselej. — Slovenski oče.

Cene sukanca, ali »konca« — kakor pravijo mnogi naši ljudje — so postale naravnost horendne, toliko, da grozi za družine naravnost kalamiteta od te drobne stvari, ki smo jo kupovali nekaj po novčičih. Neki družinski oče, ki ima vedno otrok, je prišel v naše uredništvo in nam je povedal, da je — moral je, ker otroci morajo sedaj v šolo — kupil v neki prodajalni v ulici sv. Antona vitel (po tržaško »rokel«) sukanca za 3 K 60, pri prodajalki na trgu pa je za isto dolžino iste kvalitete moral plačati 4 K 40. Prodajalka ima torej pri eni vili celih 80 vin. dobička. To je nezastidano. Kupil je tudi nekaj malo bele sukanca in je moral za to, posebno dandanes neizogibno potrebščino plačati nad 14 K, kar pa bo vse skupaj v družini 11 oseb zadostovalo komaj za nekaj dni za najnujnejše krpjanje. Kje neki more družina s skromnimi prihodki zmagovati tak trošek za take malenkosti ob tako silni draginji živil in drugih najnujnejših potrebščin? Ob takih razmerah si siromašni ljudje niti obleke in perila ne bodo mogli več krpiti; da bi si kupili kaj novega, na to, seveda niti misliti ni. Mari naj pridemo res tako daleč, da bodo morali ljudje razcapani hoditi okoli in kazati svoje — izsušene golote! Posebno bi opozorili na gori označeno diferenco med ceno v prodajalni in ono na trgu. Saj je menda že v prodajalni draginja neznosljiva — potem pa se na trgu tak povišje! Proti primerni razliki ne bi imeli nič; saj mora vsakdo živeti in zato zaslužiti. Ali, kar je preveč, je preveč. Saj tudi siromašni ljudje, ki kupujejo, morajo živeti! Naj se gane roka, ki more kaj storiti tudi v tem pogledu!

Suplentsko mesto. Na komunalni realni gimnaziji v Voloskem - Opatiji je izpraznjeno eno suplentsko mesto za nemščino. Natančnejše podatke daje ravnateljstvo zavoda.

Krivičnost v cenah živil aprovizacijske komisije. Državni uslužbenec nam piše: Dovolite mi, gospod urednik, da tudi jaz izpregovorim besedo o veliki krivičnosti, ki tiči v cenah živil aprovizacijske komisije, odkar so se uvedle posebne cene samo za tisto kategorijo tržarških rodbin, katerih člani nimajo nad 1 K dnevnih dohodkov. Vprašam namreč, koliko pa je v resnici ubogih ljudi v tej kategoriji? Jaz pravim, da zelo malo odstotkov. Tisti, ki so v resnici ubogi, plačujejo še vedno visoke cene. Poznam n. pr. ubogo ženo, ki si služi svoj kruh s tem, da hodi k tej ali oni rodbini, da krpa perilo ali kaj takega. Revica zasluži na dan morda 80 vin., morda tudi 1 krono, in dobi tudi kaj jesti. Ta revica naravnost strada, ker se s takim zaslužkom pač ne da živeti. In ta ubožica še danes nima izkaznice z rdečo črto, dasiravno je že šestkrat prosila zanj, in v osrednjem uradu aprovizacijske komisije v ul. della Valle se celo norčujejo iz nje, češ, kod hodi, da se ji izkaznica, ki je že zdavnaj izgotovljena, ne more dostaviti. Pravijo ji pa tudi vedno, da dobi izkaznico — prihodnji teden. In tega prihodnjega tedna ni nikoli! Nasprotno pa je v kategoriji z rdečo prečrtao izkaznico celo več posestnikov, ki pridelejo sami živila, jih drago prodajajo, dobivajo poleg tega tudi vojaške podpore in se celo posnečujejo oam, ki so res ubogi, pa po k. kr. ali bolje rečeno, po svoji lastni pravici niso bili uvrščeni v to kategorijo. Pisec teh vrstic je državni uslužbenec in poglavar družine 7 oseb,

med njimi 5 nedoletnih, šoloobveznih otrok. Njegovi dohodki znašajo na dan in osebo K 107, če odbije izdatke za stanovanje, obleko, kurjavo, vodo in razsvetljavo. In kaj se more danes kupiti za K 107? In jaz nisem v prvi kategoriji, dočim dosti drugih, ki se nahajajo v boljšem položaju kot jaz, dobivajo toliko cenejša živila. Nisem nikomur nevoščljiv, toda da moram jaz za tedenski odmerek, če kupim koruzno moko, testenine, jajca, suha zelje, slanino, svinjino in krompir, plačati K 3647, dočim ista živila za prvo kategorijo znašajo samo K 1988, me pa boli, kot boli tudi tisoče drugih, ki so v enakem položaju. Zakaj se vendar ne uredijo že zdavnaj obljubljene ostale kategorije? — Mislim, da smemo tudi mi, ki dobivamo stalne plače in nimamo ničesar drugega ter smo ravno zato na najslabšem, zahtevati pravičnosti in pravice napram nam. Prepričan sem, da podpisujejo te moje besede vsi tisti tisoči drugih, ki se nahajajo v enakem položaju z menoj, zahtevajo pravice.

Prehranjevanje šolske mladine. V tujkajšnji »Gazzetti di Trieste« se je te dni pritoževal nekdo, da se s šolsko refekcijo odzema tržaškemu prebivalstvu živila aprovizacijske komisije, da to ni prav, češ da je tako oškodovano tržaško prebivalstvo. — Z mnenjem tega »prijatelja šolske mladine« se pač nikakor ne bo strinjal noben pametno misleč človek. Resnica je pač, da daje aprovizacijska komisija živila za šolsko refekcijo in da ta živila plačuje prebivalstvo s plačevanjem živil, ki jih kupuje od aprovizacijske komisije; toda komu pa prihajajo v dobro ta živila? Zopet prebivalstvo samemu in sicer manj imovitih slojev, ker njihova denarja dobiva hrano v šolskih jedilnicah. Ti manj imoviti sloji torej tudi sami prispevajo k šolski refekciji in gotovo, ker so v večini, več kot pa imovitiji sloji, ki jih je manj. Če pa imoviti sloji, kupujejo živila aprovizacijske komisije, prispevajo tudi k šolski refekciji, ne da bi imeli kaj dobička od tega, ko njihovi otroci niso deležni šolske refekcije, pa vrše s tem edino le svojo dolžnost, kajti bogastvo, ki ga imajo, so jim pač le nagradile pridne roke tistih neimovitih slojev, ki so sedaj za svojo učečo se mladino prisiljeni, prositi borgega kosila v šolski jedilnici, ker je sami ne morejo nasiti doma. Bogve kako čutečega srca pač ni pokazal tisti nezadovoljeval v »Gazzetti«, ki mu ni bilo prav, da daje aprovizacijska komisija živila za šolsko refekcijo. V ostalem pa, da izpodbija morebitna napačna tolmačenja, ugotavljamo tudi mi, da šolsko refekcijo potom aprovizacijske komisije v resnici vzdržuje tržaško prebivalstvo samo, ne pa morda država ali kak drug tak činitelj, da torej za to ne gre zasluža nikomur drugemu, kot tržaškemu prebivalstvu samemu. Resnica pa je, da gre nasprotno priznanje tudi tistim, ki so sprožili to misel in organizirali stvar. Toliko v poznajmo.

Posredovalnica za delo v Puli je začela poslovati dne 17. t. m. Uradne ure za stranke so določene od 8 ure predpoldne do 2 popoldne. Naloga tega urada je namreč ena: delavcev vseh vrst, vsled prošnje bodi delodajalcev ali delojemalcev, v območju puljske trdnjave. Prošnje delodajalcev in delojemalcev je torej naslovljati izključno na ta urad. Ta je dobil tudi nalogo, naj uvede potrebne korake, da v slučaju potrebe izpolnjuje dovoljenje za povrnitev v področje trdnjave osebami, ki so pred vojno bivale v Puli. Posredovanje se vrši za sedaj brezplačno. V slučajih sporov med strankami je urad pooblaščen, da ponudi svoje posredovanje, ako zahtevate to obe stranki. Urad ima svoj sedež v občinski hiši, I. nadstropje, soba št. 21.

Razpis štipendij. Za šolsko leto 1917/18 se razpisujejo naslednje štipendije iz ustanove »Marco Levi qmd. I. V.«, namenjene revnim in vrednim dijakom, pristojnim in bivaločim v Trstu, in sicer: 1. Štipendije po 600 kron vsaka: 1. dve za visokošolca, obiskujoča pravno fakulteto; 2. dve za visokošolca, obiskujoča modroslovno fakulteto; 3. za dijaka, obiskujoča kako višjo tehnično šolo; 4. dve za dijaka, obiskujoča kako akademijo lepih umetnosti in kak glasbeni konservatorij; — (Izmed navedenih štipendij je po ena namenjena za dijaka židovskega, po ena pa za dijaka katoliškega veroizpovedanja.) — 5. ena za medicina židovskega veroizpovedanja. — II. Štipendije po 400 kron vsaka: 1 tri za učenca stavbinskega ali mehaničnega oddelka c. kr. višje obrtne šole in sicer dve za učenca židovskega in ena za učenca katoliškega veroizpovedanja; 2. ena za učenca trgovskega oddelka c. kr. trgovske in navtične akademije; 3. dve za učenca navtičnega oddelka c. kr. trgovske in navtične akademije in sicer ena za učenca židovskega, ena pa za učenca katoliškega veroizpovedanja; 4. ena za učenca kake srednje šole. — V slučaju, da ne bi bilo sposobnih prosilcev za posamezne štipendije, se podelje le-te kot izredne štipendije dijakom drugih strok, eventualno tudi učencem kake srednje šole, ali v tem slučaju le v znesku 400 kron. — Nadalje se razpisuje za šolsko leto 1917/18 štipendija iz ustanove »Comitotti« v znesku 210 kron, namenjena revnemu učencu kake tujkajšnje realke. — S

potrebnimi listinami opremljene prošnje za te štipendije je vložiti najdalje do 20. oktobra t. l. na tujkajšnji magistrat.

Mestna zastavljavnica. Danes, v sredo, od 9 in pol do 1 pop. se bodo prodajale na dražbi dragocenosti serije 139, zastavljene meseca februarja 1916 na rumene listke, in sice od št. 7401 do št. 9900, od 3 in pol do 6 pop. pa razni nedragoceni predmeti. — Jutri, v četrtek, 20. t. m., se bodo prodajale od 9 in pol pop. do 1 pop. dragocenosti serije 139, zastavljene meseca marca 1916 na rumene listke, in sicer od št. 9901 do št. 12300.

Neka gospa je izgubila od ceste iz Škedenja do Crematorije solničnik. Kdor ga je našel, naj ga prinese v otroški vrtec CMD št. 137 proti nagradi.

DAROV.

Darovi, došli vladnemu komisarju. Peter Dodmasei in soproga K 20 v korist sirotišnice sv. Jožefa K 15 za Nazaretsko zavetišče in K 35 v korist okrepčevalnic za ranjene vojake. Učiteljski zbor I. mestne ljudske šole v ulici dell'Istria K 16 v korist sklada za revne učence imenovanega zavoda.

Gospodarstvo.

Trgarev in opravilo v kleti.

V prejšnjem članku sem skušal pojasniti o snazenju kletarske posode in kleti, danes pa nekaj besed, kar je najvažnejega o trgatvi in prirejanju vina. Grozdje je zrelo, kadar je pecelj olesen. Trgati je le ob lepem, suhem vremenu. Posode, v katere nabiramo grozdje, morajo biti čiste. Najboljše jih očistimo z vodo, kateri dodamo nekoliko apna, potem jih pa speremo s čisto vodo. Posoda, v kateri je bila kisava, galica ali maščoba, ni za rabo, zakaj po rabi take se vino zbirs. Gnijo in plesnivo grozdje je nabirati posebej. Iz njega se priredi vino za dom. Tako grozdje zmasti, je takoj oprešal in nalij mošt v zazeplan sod. Ko se deloma očisti, potoci ga na tropine zdravega grozdja, da povrne in izgubi neprijetni duh. Tega vina ne mešaj med zdravilo!

Pozornost moramo imeti na grozdje v kadeh ali bednjih, da se ne ogreje. Ako se ogreje, dobi kal ocetne bolezni, kar nam že nos naznanja, prišedšim v klet, in nevarno je, da bo v kleti namesto vina ocet. Zato ne odlašati z mastenjem, ampak masti vsaki dan proti. Z ozirom na snago in hitrejšo delo masti z grozdnim mlinom. Belino potoci v sode kakor hitro se dvignejo tropine, da ne postane vino pretirno in zagatno; črtno pa pustimo na tropinah toliko časa, dokler popolnoma povre, da izluži barvo in črnilovino, katero se zahteva pri črnilih vinih.

Najugodnejša toplota vrelne kleti je 16—18° R, katero pa ne meri s svojimi čutili, ampak s toplotomerom. Ako je nižja, treba zakuriti peč, sicer povre nepopolno in pozneje, ob južnem vremenu, ali spomladi začne v sodu znova vreti. Tako vino se prav rado skvari in preide v birso. Ker se tropine ob vrenju dvignejo, ogrejejo in tudi skisajo, treba preprečiti to z luknjicastim dnom. Nekateri potlačijo tropine večkrat na dan pod mošt, ali to delo ni popolno. Celu nevarno pa je, ako rabijo za tlačenje sekiri ali kako drugo železno orodje, zakaj po železu vino zboli in na zraku črneva. Da obdržiš torej tropine pod moštom in dobiš krasno vino, napravi si luknjicasta dna čez kadi, katera potisni in podpi okoli 10 cm pod mošt.

Črtno, ki smo jo pustili v kadeh popolnoma povreti, nalij v sode do vrha in zamasti ter nastavi v veho vrelno pilko, da dovrši takozvano tiho vrenje. V nepolnem sodu se naseli na površju vina kanova gljiva, ki vino šibi in kisa. Belino pa, ki mora vreti v sodu, ne nalij do vrha, ker mošt se ob vrenju dvigne in bi čez veho odhajal na tla. Dokler traja burno vrenje, pusti nad belim moštom po velikosti sode 10—30 cm praznine, in če-le kadar vrenje pojenja, kar poznamo po končanem šumenju in delni čistoti vina, se sodi nalijejo do vrha. Med vrenjem ne maši sodov z veho, da ti ne popokajo, ampak pokri veho s snažno vrečico čistega peska.

Da bo vino prilično enako, dolij prečeno v vse sode razmerno po velikosti. Pri prešljanju in pri vsem kletarskem opravilu pazi, da ne pride vino v dotik z železom, in na snago! — Jos. Str.

LISTNICA UREDNIŠTA.

Gosp. Jos. Str. Članek o konserviranju sadja je bil objavljen.

Kdor ima številke »Edinosti« od 7, 10 junija in 13. julija 1912; 12. avgusta in 11. oktobra 1913, naj jih prinese ali pošlje na Senu Inzeratnemu oddelku, (ul. S. Francesco d'Assisi št. 20, pritličje) proti primerni nagradi.

MALI OGLASI

so računajo po 4 stot. besedo.

Mestno tiskano besedo se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Iščem priprosto pošteno doklico za vsakdanja dela. Dobi hrano in dobro plačo. Ulica Valdirivo 22/1 desno. 1465

Strajepisko veščo slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika se išče. Ponudbe na Ins. odd. Edinosti v nemškem ali italijanskem jeziku pod »Samostojna«. 1463

Neka gospa je izgubila od ceste iz Škedenja do crematorije solničnik. Kdor ga je dobil, naj ga prinese v otroški vrtec CMD št. 137 proti nagradi. 1464

Prodaj knjige, prvi—drugi letnik pripravnic, Sv. Mar. Magd. zgoraj št. 13 III levo. 1462

Sode vinske kupujem, plačam v soke cene. — Bolle, gostilna, Rojan 2. 1461

Sedmošolec podučuje dijake in učence vseh šol. Ponudbe pod »1917« na Ins. odd. Edinosti. 1460

Kose gumi s platnom ali brez, vavi, stare spodnje jopice, obleke in čunje kupujem in plačam drago. — Grassi, ulica Olmo št. 6. 1461

Sode vinske 300—700 litrov, v dobrem stanju kupuje Kuret, Settefontane 1. 1454

Kislo vodo, vino in sadjevec razpošilja A. Oset, p. Guštanj, Koroško. Kupujem tudi steklenice, zamaške in sode. 3088

Na hrano in stanovanje sprejemam štiri dijake po zmerni cen. A. Drufovka, Scala Santa 263. 1450

Fotograf Anton Jerkič posluje v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste št. 10. 407

Kabaret-Varieté MAXIM

Trst - Via Stadion 10 - Trst

Odprt od 8^{1/2} zvečer naprej

Ustoppina K 2

Hotel in restavracija METROPOLE

Trst, ulica S. Nicolò 22.

Kuhinja prve vrste. Vina izbrana. Elegantne sobe. — Največja čistost. — Cene zmerne.

ZOBOZDRAVNIK Dr. J. Čermák

v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogal ulice delle Poste.

Izdiranje zobov brez bolečine.

Plombiranje.

UMETNI ZOBJE

Pfaff Skroj za šivanje in vezanje, pravi nemški vzorci.

Seidel & Neumann in »Singer« Rast & Gasser

Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popraviljanje.

— Trdnja ustanovljena leta 1878. —

FRANCESCO BEDNAR

Trst, ulica Campanile št. 19.

JADRANSKA BANKA

Trst, Via Cassa di Risparmio št. 5 (Lusina postojie)

Kapital in rezerva K 13.200.000.—

Filijalke: Dunaj, Tegethostrasse 7—9, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar.

Vloge na knjižice 3^{1/2}%, Vloge na knjižice

od dneva vloge do dneva vzlaga. Rentni davek plačuje banka od svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiroračunu po dogovoru. Akreditivi čeki in nakaznice na vsa tu- in inozemska tržišča. — Kupuje in prodaja: vrednostne papirje, rente, obilgacije, zastavna pisma, prioritetne, delnice, srečke, valute, devize, promese itd. Daje predpune na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. — Safe deposits. — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakvrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. Stavni kredit, rembourss krediti. — Borzna naročila. — Inkaso. — Menjalnica. — Eskompt menic. Telefoni: 1463, 1793 in 2676. Brojavi: JADRANSKA.

Uradne ure: od 9 do 1 popoldne

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

POSJILA DAJE za vključbo 5 1/2 % na menice po 6% na zavarje in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru. — ESKOMPTUJE TRGOVSKE MENICE.

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po 4% Večje stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru. — Rentni davek plačuje zavod zim. — Vloga se lahko po eni kroni. — ODDAJA DONACE NABIRALNIKE HRANILNE POSUJE.

registrowana zadruga z omejenim porašivom TRST - Piazza della Caserma št. 2, I. nad. - TRST (v lastni hiši) vhod po glavnih stopnicah.

Postno-hranilni račun 16.004. TELEFON št. 952

ima varnostno celico (safe deposit) za shranje vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varno proti vlamu in požaru, urejeno po najvišjem načinu ter je oddaja strankam v najem po najnižjih cenah.

STANJE VLOG NAD 10 MILIJONOV KRON.

Uradne ure: od 9 do 12 dop. in od 3 do 5 pop. Izplačila vsak delavnik ob uradnih urah

Urad za razdeljevanje nakaznic za bolnike, ki je dosedaj posloval v namestništvu palači, pritličje št. 8 in 9, se z današnjim dnem začasno premesti v ulico Marije Terezije št. 25 pritličje (telovadnica mestne ljudske šole).

Reklamacije radi izkaznic za premog. Stranke, ki imajo eventualno še reklamacije radi izkaznic za premog, naj teh reklamacij ne vložijo več na namestništvu